

OCENE IN POROČILA

Rüdiger vom Bruch, Rainer A. Müller, **Historikerlexikon. Von der Antike bis zum 20. Jahrhundert.** Augsburg—München : Beck, 1991. 379 strani.

V velikem številu najrazličnejših priročnikov je zdaj zapolnjena še za zgodovinarje pomembna vrzel, namreč leksikon zgodovinarjev. Založba Beck je v začetku letošnjega leta v redakciji dveh nemških zgodovinarjev srednje generacije vom Brucha in Müllerja izdala priročni leksikon zgodovinarjev od antike do danes, ki obsega na 379 straneh 540 historikov od Homerja in Hekataja iz Mileta do Michela Foucoultta, ki ima kot najmlajši rojstno letnico 1926. Takoj naj omenim, da sta avtorja upoštevala le že umrle zgodovinarje, od katerih so zadnji 1989 umrli utemeljitelj slovaške historične šole Daniel Rapant, nemški zgodovinar starega veka Hermann Bengtson in zgodovinar starega Rima Ronald Syme, po rodu iz Nove Zelandije. Vmes so zgodovinarji različnih narodnosti in kulturnocivilizacijskih krogov.

Potreba po priročniku, ki bi posredoval kratke informacije z bibliografijo za podrobnejše iskanje, je bila že dolgo aktualna in oba avtorja sta zbrala 28 sodelavcev večinoma mlajše srednje generacije profesorjev nemških univerz, poleg pa še dva Američana ter po enega Francoza, Japonca, Norvežana in Tržačanko. Iz Trsta je Maria Rosa di Simone, ena od štirih žensk sodelavk, na kar v uvodu opozarjata tudi redaktorja, s čemer hočeta ilustrirati situacijo v historiografiji, ki je še vedno pretežno moška znanstvena veda. Več kot tristo v knjigi omenjenih zgodovinarjev je živelo in delovalo po letu 1800, torej je težišče na novejšem času, pač tudi v skladu z razvojem zgodovinske vede, ki se, mimogrede rečeno, kot termin prvič omenja v delu Johanna Martina Chladeniusa v delu *Die allgemeine Geschichtswissenschaft* iz leta 1752.

Posamezni historiki so obdelani v pregnantnih geslih, v katerih je opisana njihova življenjska in znanstvena pot, opredeljeno in ocenjeno znanstveno delo v originalnem jeziku, na koncu gesla pa je dodana dovolj obsežna bibliografija in podpis avtorja članka. Redaktorja sta skušala čimbolj enakomerno zajeti ves svet, pri čemer je sicer poudarek na evropskih zgodovinarjih. Reči je tudi treba, da je domačim, torej nemško piščim zgodovinarjem namenjeno več prostora kot nekaterim drugim. Z našega zornega kota gledano je prav gotovo premalo upoštevana vzhodna in jugovzhodna Evropa, marsikakšna nacionalna historiografija pa je sploh brez predstavnika, npr. Hrvatska. Srbe predstavlja samo Jovan Radonić, Slovence pa zastopa Milko Kos, ki mu je članek napisal Horst Glassl, profesor Münchenske univerze. Geslo o Milku Kosu je dovolj natančno in obsežno in tudi brez napak pri slovenskih naslovih del. Vsekakor pogrešamo vsaj še Frana Zwitterja in Ljudmila Hauptmana, ki sta oba pokojna že od začetka projekta, saj sem že omenil tiste, ki so umrli šele 1989. Med to najizbranejšo elito zgodovinarske vede sta našli mesto le dve zgodovinariki: Hedwig Hintze, prva ženska, ki se je v Nemčiji habilitirala iz zgodovine (1923) in je bila strokovnjak za francosko revolucijo, žena znanega profesorja za ustavno, gospodarsko in politično zgodovino Otta Hintzeja, ki ga je v času nacizma zapustila in 1942 napravila samomor. Druga je Lilly Ross Taylor, ameriška zgodovinarica rimske zgodovine. Južnoslovanski zgodovinarji so torej na moč slabo zastopani, po mojem mnenju neupravičeno, čeprav je bil izbor ob relativno majhnem prostoru, ki je bil na voljo, resnično težak. Zato bomo za naš prostor morali podatke še vedno iskati v naših enciklopedijah. V celoti pa lahko rečemo, da je *Historikerlexikon* delo, ki ga je vredno vzeti v roke, solidno delo s točnimi podatki in bogato bibliografijo predvsem za zahodnoevropski prostor in tamkajšnjo historiografijo ne glede na idejno usmeritev.

Franc Rozman

Perry Anderson, **Prehodi iz antike v fevdalizem.** Ljubljana : Studia humanitatis, 1989. 350 strani.

Avtor je knjigo označil kot prolog k daljšemu delu z naslovom *Rodovniki absolutistične države*, ki bo še letos v prevodu izšla v isti zbirki. Zahvaljujoč tej zbirki imamo v slovenskem prevodu nekaj pomembnih del, ki jih brez nje najbrž ne bi imeli. Pred leti, ko so izšle prve knjige zbirke, je marsikdo dvomil v uspeh. Letos šteje že peto leto. Vsako leto je izšlo 10 knjig. Založnika zbirke, ŠKUC in Znanstveni inštitut filozofske fakultete, sta študentom do letošnjega letnika nudila knjige s popustom. Žal sta ga morala zaradi denarnih razmer opustiti. To je bila dobra naložba.